

१. पृष्ठभूमी

रुकुम (पूर्वी) जिल्ला नेपालको लुम्बिनी प्रदेशको उत्तरी भागमा पर्ने एक मात्र विकट र दुर्गम हिमाली जिल्ला हो। यो जिल्ला हिमाली तथा उच्च पहाडी क्षेत्र भएकोले भौगोलिक दुर्गमता, यातायातको असुविधा, छरिएर रहेका मानव बस्ती भएकाले प्राकृतिक मानवीय प्रकोपका दृष्टिकोणले जोखिमपूर्ण जिल्ला हो। विशेष गरी बाढी, पहिरो, आगलागी, हावाहुरी, हिमपात, चट्याङ, भूकम्प, महामारी लगायतका प्रकोपको जोखिमका कारण वर्षेनी मानवीय, आर्थिक तथा भौतिक क्षति हुने गरेको छ। जिल्लामा विगतमा घटेका प्राकृतिक प्रकोपहरूलाई पहिचान गर्ने तथा सोबाट हुन सक्ने सम्भावित जोखिम पहिचान गरी भविष्यमा आई पर्न सक्ने प्रकोपहरूमा तत्काल जिल्लामा भएका साधन स्रोत र जनशक्ति परिचालन गरी जनधनको क्षति हुनबाट बचाउन र क्षति कम गर्न आवश्यक पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको लागि, प्रभावकारी ढंगले हिमपातजन्य विपद्को समयमा विपद् प्रभावितहरूलाई तत्काल खोज, उद्धार तथा प्रतिकार्य, राहत र पुर्नस्थापना जस्ता कार्य सम्पन्न गर्न सहयोग पुगोस् भन्ने ध्येयका साथ यस रुकुम (पूर्वी) जिल्लाको हिमपात जन्य विपद् प्रतिकार्य योजना, २०७९ तयार पारिएको छ। समुन्द्र सतहबाट ९३५ मिटर देखि ७२४६ मिटरसम्मको उचाईमा रहेको रहेको यस जिल्लाको उत्तरी भेगको सिमाना डोल्पा जिल्लासँग जोडिएको छ। जिल्लाको सबैभन्दा उच्च भूभाग पुथा हिमाल ७२४६ मिटरको उचाईमा रहेको छ। हिमाली यस जिल्लाको भौगोलिक रूपमा विविधता रहेकाकारण जलवायुमा पनि विविधता पाइन्छ। हिमपातको समयमा हिउँको कारण मध्यपहाडी लोकमार्ग शहीद मार्गको सडकबाटो तथा अन्य सहायक बाटोघाटो अवरुद्ध हुने गर्दछ। उच्च हिमाली क्षेत्रमा हिउँदको सिजनमा हिमपात हुने गर्दछ। यस जिल्लाको पहाडी क्षेत्रमा न्यूनतम तापक्रम २ डिग्री सेल्सियस देखि अधिकतम ३६.८ डिग्री सेल्सियससम्म हुने गर्दछ भने हिमाली र लेकाली भेगको तापक्रम प्रायः ० डिग्री सेल्सियस भन्दा कम हुने गरेको छ। हिमाली भेगमा उच्च हिमपात, हिम पहिरो जाने जस्ता कारण विपद्का घट्ने र हिमपातका कारण अत्यधिक चिसो बढ्ने हुनाले उक्त क्षेत्रका बासिन्दाहरूको जनजीवनलाई प्रभावित पार्ने गर्दछ। बुकि र पाटनका साथै उच्च हिमाली बस्तीहरूमा पशुपालन व्यवसाय प्रभावित हुने (भेडा च्याङ्ग्रा हिमपातमा पुरिने) सञ्चार सम्पर्क विच्छेद भई पर्यटनमा समेत असर पुग्ने गर्दछ। यस किसिमको विपद्को पूर्वानुमान, पूर्व तयारी, उद्धार तथा प्रतिकार्य, राहत तथा पुर्नस्थापना आदि कार्य समन्वयात्मक रूपमा गर्न सम्पन्न सकेमा जोखिम न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ।

२. उद्देश्य

यस जिल्लामा हिमपातका कारण विपद्जन्य घटनाहरू हुन सक्ने सम्भावित स्थानहरूको पहिचान तथा विपद्को समयमा समन्वयात्मक र प्रभावकारी ढङ्गबाट उद्धार तथा प्रतिकार्य गरी जनधनको क्षति कम गर्नु यसको मुख्य उद्देश्य रहेको छ। यसका अतिरिक्त अन्य उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्।

- जिल्लाका हिमपातजन्य विपद्का घटनाहरूबाट प्रभावित हुन सक्ने सम्भावित स्थानहरूको पहिचान गरी स्तरीकरण गर्ने।
- हिमपातजन्य विपद्बाट प्रभावितहरूलाई तत्काल खोज, उद्धार तथा राहत सेवा पुर्वाञ्ज सरल उपायहरू अवलम्बन गर्न मार्गदर्शन तयार गर्नु।
- विभिन्न निकाय र संघसंस्थाहरूबीच समन्वय गरी विपद् प्रतिकार्य कार्यहरूलाई एकीकृत रूपमा सञ्चालन गर्ने आधार तयार गर्नु।
- विपद्को समयमा परिचालन गर्न सकिने जनशक्ति तथा साधन स्रोत पहिचान गरी जिम्मेवारीको बाँडफाँड गर्ने।
- हिमपातको समयमा उच्च जोखिममा रहेका अशक्त, अपाङ्ग, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरूलाई प्राथमिकतामा राखी राहतका कार्यक्रमहरूको योजना तयार गर्नु।
- हिमपातबाट हुने क्षतिलाई कम गर्न र हिमपात आइपरेको बखत प्रतिकार्य गरी क्षति हुन नदिन वा कम क्षति हुनका लागि समुदायलाई सक्षम बनाउन सहयोग गर्ने तथा उत्थानशील समुदाय बनाउन मार्गदर्शन गर्नु।
- हिमपात जन्य विपद् जोखिम न्यूनीकरण गरी मानवीय, आर्थिक र भौतिक क्षति कम गर्नु।
- हिमपातको समयमा हुने विपद्का घटनाहरूको प्रतिकार्यका लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रम तथा सूचना प्रकाशन-प्रसारण गर्ने।

३. विपद् व्यवस्थापन कार्यमा प्रत्यक्ष रूपमा संलग्न निकाय तथा संस्थाहरू

यस जिल्लामा विपद् व्यवस्थापन कार्यमा प्रत्यक्ष रूपमा संलग्न निकाय तथा संघसंस्थाहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्-

सि.नं.	निकाय तथा संस्थाको नाम	कार्य	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकाय परिचालन, निकायगत समन्वय, विपद् व्यवस्थापन कोष परिचालन	प्रमुख जिल्ला अधिकारी तुलाराज सुनुवार	९८५७८६७७७७
२.	जिल्ला समन्वय समिति	स्थानीय तहहरूबीच समन्वय गरी विपद् प्रभावितको लागि राहत तथा पुर्नस्थापना सम्बन्धी कार्य गर्ने।	नि.जिल्ला समन्वय अधिकारी रविन्द्र बुढा क्षेत्री	९८४३९३२९०३
३.	गाउँपालिकाहरू (सिस्ने, भूमे, पुथा उत्तरगंगा)	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा, सूचना व्यवस्थापन, राहत तथा	गाउँपालिका अध्यक्षहरू सिस्ने- कृष्ण रेग्मी भूमे- होम प्रकाश श्रेष्ठ	९८६३९३५९४२ ९८०६२२४६९७

Handwritten signatures and stamps are present at the bottom of the page, including a blue stamp that reads "प्रमुख जिल्ला अधिकारी" (Chief District Officer).

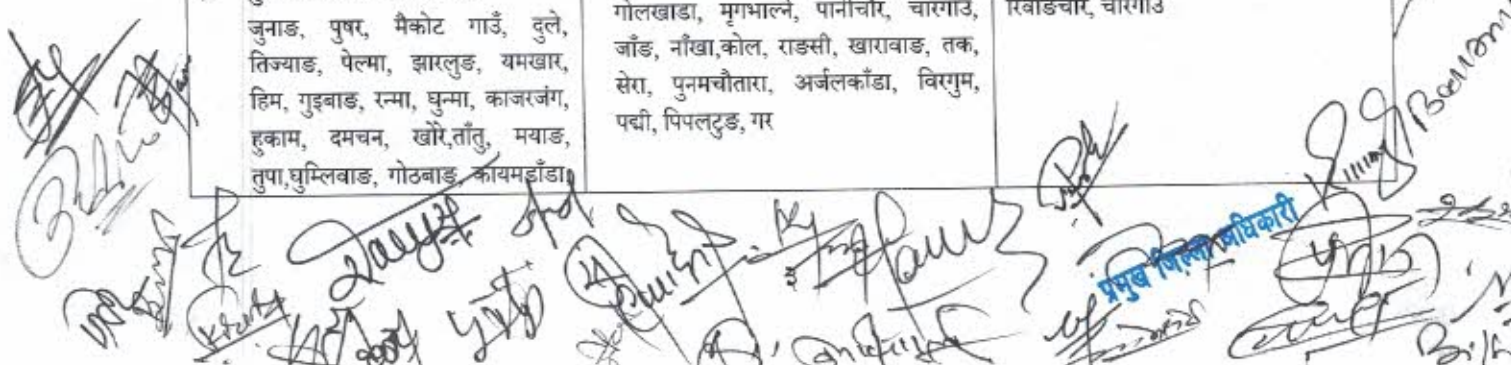
		प्रतिकार्य, आपतकालीन विपदा बचाव व्यवस्थापन र पुनर्स्थापना	पुथा उत्तरगंगा- पुनीराज घर्ती	१८५७८२४२८९
४.	जिल्लास्थित राजनैतिक दल	समन्वय, कार्यकर्ता परिचालन	अध्यक्ष/सभापति/प्रतिनिधि	
५.	नेपाली सेना, नरसिंह दल गण रुकुम पूर्व	उदार तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	उप-सेनानी विजय ठकुरी	१८४६०८६७३०
६.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	खोज तथा उद्धार, क्षतिको विवरण संकलन तथा सुरक्षा	प्र.ना.उ प्रकाश डाँगी	१८५७८६५५५५
७.	सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाल आश्रित गुल्म	खोज तथा उद्धार, सुरक्षा	स.प्र.ना.उ. रविन्द्र बुढा क्षेत्री	१८५७८४५४५९
८.	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	सूचना संकलन र सुरक्षा	प्र.अ.अ. सन्जिव कुमार चौधरी	१८५७८२४४८८
९.	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	विपदाको सम्भावित क्षेत्रको नक्साङ्कन, पूर्वाधार निर्माण गर्ने ।	दिपक खड्का	१८५७८८६०४७
१०.	स्वास्थ्य कार्यालय	औषधी तथा दक्ष स्वास्थ्यकर्मी परिचालन, उपचार व्यवस्था	नारायण प्रसाद चौधरी	१८४४८८२८९८
११.	रुकुमपूर्व अस्पताल	स्वास्थ्योपचार, खोज तथा उद्धार	सपना वि.क.	
१२.	शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाई	विद्यालयहरूमा तत्काल आश्रय स्थलको व्यवस्था मिलाउने	तिलक गौतम	१८४९१५२४००
१३.	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास सब-डिभिजन कार्यालय/ खानेपानी तथा सरसफाई सम्पर्क कार्यालय	प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वच्छ खानेपानी र सरसफाईको व्यवस्थापन	योगेन्द्र महतो	१८४७८५६०८४
१४.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा रुकुम (पूर्व)	राहत सामग्री र प्राथमिक उपचारमा सहयोग पुर्याउने	दामोदर गौतम	१८५७८३०६१२
१५.	रुकुमकोट उद्योग वाणिज्य संघ	राहत सामग्री खरिद तथा आपूर्ति व्यवस्थापनमा सहयोग	यज्ञबहादुर मल्ल	१८६६९२४३३९
१६.	एकीकृत कृषि तथा पशुपन्थी विकास कार्यालय	कृषिबाली तथा राहत सहयोग समन्वय	पिताम्बर बस्नेत	१८५७८२१८६९
१७.	डिभिजन वन कार्यालय	पुनर्स्थापना	जितेन्द्र सिंह खड्का	१८५७८२००१८
१८.	युनाईटेड मिशन टु नेपाल	समन्वय सहजीकरण र सहयोग	शिव प्रसाद अधिकारी	१८५१०९६५३८
१९.	मिक नेपाल	राहत उद्धारमा सहयोग	धनवहादुर घर्ती	१८५७८७९२७४
२०.	नेपाल जनजागरण मञ्च	राहत उद्धारमा सहयोग	शम्भु वि.सी.	१८४७९३६०८२
२१.	हरेडकार्स	राहत उद्धारमा सहयोग	टेक वहादुर वि.क.	१८४७८५२६३५
२२.	रुकुमैणी समाज विकास केन्द्र	राहत उद्धारमा सहयोग	कृष्ण बुढा	१८४७८५२३५३

४. हिमपातका कारण हुन सक्ने विपद्जन्य स्थानहरूको पहिचान र जोखिम वर्गीकरण

यस जिल्लाको उत्तरी भेगमा हिउँदको समयमा उच्च हिमपात हुने गर्दछ । जसबाट उक्त भेगमा बसोबास गर्ने बासिन्दाहरू हिमपात तथा चिसोबाट प्रभावित हुने गर्दछन् । यसरी हिमपातबाट प्रभावित हुन सक्ने स्थान तथा मानवबस्तीलाई जोखिम विश्लेषणका आधारमा देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ ।

४.१ हिमपातबाट हुने जोखिमयुक्त वस्तीहरूको वर्गीकरण

उच्च जोखिम बस्तीहरू	मध्यम जोखिम बस्तीहरू	न्यून जोखिम बस्तीहरू
१. पुथाउत्तरगंगा गाउँपालिका जुनाड, पुषर, मैकोट गाउँ, दुले, तिज्याड, पेलमा, झारलुङ, यमखार, हिम, गुड्बाड, रन्मा, घुन्मा, काजरजंग, हुकाम, दमचन, खोरे, ताँतु, मयाड, तुपा, घुम्लिवाड, गोठबाड, कायमडाँडा	१. पुथाउत्तरगंगा गाउँपालिका अंगाउ, लाबाड, गोलखाडा, मृगभाल्ने, पानीचौर, चारगाउँ, जाँड, नाँखा, कोल, राडसी, खारावाड, तक, सेरा, पुनमचौतारा, अर्जलकाँडा, विरगुम, पद्मी, पिपलटुङ, गर	१. पुथाउत्तरगंगा गाउँपालिका रिवाडचौर, चारगाउँ

 Multiple handwritten signatures and official stamps are present at the bottom of the page, including one that reads 'प्रमुख जिल्ला अधिकारी' (Chief District Officer).

थाकुर, न्युवाड		रुकुम (पूर्व)	
२. सिस्ने गाउँपालिका ठूलो सिस्ने, पाखापानी, लाम्पाखा, औखरेना, भट्टेचौर, मर्पे, रंगेनी, लैपा, धङ्गु, स्याम्जे	२. सिस्ने गाउँपालिका भंग, सल्लिबिसौना, टाटे, किवा, माथिल्लो दादिड, खोपीचार, झिङ्ग्री, पाथिहाल्ना, भैसेखाल, तुवाङ, लम्फाकोट, भुरुङ्गा, स्यालापाखा, कानेवाङ	२. सिस्ने गाउँपालिका पोखरा, पाङ्गा, नाथिगाड, धपे, सान्चौर, अमलाचौर, रातामाटा, नाथगाड, रुकुमकोट	
३. भूमे गाउँपालिका पञ्चासे, स्याला, रिकुम, लाटापानी, वनबालारिग, च्यारनेटा, चिप्लेगौरा, गावाङ, तल्लो गावाङ, रिक् डाँडा, मैवाङ, रिसाल चौर, थुम्का, विस्कुम, मडैना, घडघारी, छहरा आदि।	३. भूमे गाउँपालिका वा, मालालुम, हाडी झुम्का, फल्लेबासी, घोर्नेटी, भैसीलोटे, लावाङ, गहुँकम्द, भेरीडाँडा, सिमचौर, लुमा, गुनाम, बिजौरा, भित्रिवन, झुम्लावाङ, लुकुम, सेरावाङ आदि।	३. भूमे गाउँपालिका महत, बालुवा, काँक्री, खावाङबगर, काँडा, सीमा, साकिम	

४.२ वडास्तरीय हिमपातजन्य प्रकोप स्तरीकरण तालिका

गाउँपालिका तथा वडा नं.	स्तरीकरण			कैफियत
	उच्च	मध्यम	न्यून	
सिस्ने-१	✓			
सिस्ने-२		✓		
सिस्ने-३			✓	
सिस्ने-४		✓		
सिस्ने-५			✓	
सिस्ने-६			✓	
सिस्ने-७			✓	
सिस्ने-८			✓	
भूमे-१	✓			
भूमे-२		✓		
भूमे-३		✓		
भूमे-४		✓		
भूमे-५		✓		
भूमे-६		✓		
भूमे-७	✓			
भूमे-८	✓			
भूमे-९		✓		
पुथा उत्तरगंगा-१	✓			
पुथा उत्तरगंगा-२	✓			
पुथा उत्तरगंगा-३	✓			
पुथा उत्तरगंगा-४	✓			
पुथा उत्तरगंगा-५	✓			
पुथा उत्तरगंगा-६	✓			
पुथा उत्तरगंगा-७		✓		
पुथा उत्तरगंगा-८		✓		
पुथा उत्तरगंगा-९	✓			
पुथा उत्तरगंगा-१०		✓		
पुथा उत्तरगंगा-११		✓		

 Multiple handwritten signatures and official stamps are present at the bottom of the page, including a blue circular stamp with Nepali text.

पुथा उत्तरगंगा-१२		✓		
पुथा उत्तरगंगा-१३		✓		
पुथा उत्तरगंगा-१४		✓		

४.३यस जिल्लामा हिमपात तथा चिसोबाट प्रभावित हुन सक्ने स्थान, घरधुरी तथा परिवार संख्या

क्र.सं.	प्रभावित हुन सक्ने स्थान		प्रभावित हुन सक्ने घरधुरी संख्या	प्रभावित हुन सक्ने विपन्न परिवार संख्या	कैफियत
	गाउँपालिका	वडा/टोल			
१	सिस्ने	वडा नं. १ दमार	६८	२५	
२		वडा नं. १ ठुले सिस्ने	११५	५०	
३		वडा नं. २ रगेनी	१५	४	
४		वडा नं. २ लेपा	३०	१४	
५		वडा नं. २ ढाटे	१०	६	
६		वडा नं. २ धंगु	१५	७	
७	भूमे	वडा नं. १ पञ्चासे	२२	५	
८		वडा नं. १ स्याला	४	४	
९		वडा नं. १ रिकुम	७	१	
१०		वडा नं. १ वनवालारिग	१५	३	
११		वडा नं. २ गाबाड	६	१	
१२		वडा नं. ३ तल्लो गाबाड	८	३	
१३		वडा नं. ३ रिकडाँडा	६	१	
१४		वडा नं. ३ खाल्बोट	२	१	
१५		वडा नं. ४ घडघारी	९	४	
१६		वडा नं. ५ छोराड	७		
१७		वडा नं. ५ मलैना	९	२	
१८		वडा नं. ६ तामारी	७०	१०	
१९		वडा नं. ६ खाग्दै	५०	१०	
२०		वडा नं. ६ कोइचा	३	१	
२१		वडा नं. ७ भित्रिवन	५१	३	
२२		वडा नं. ७ गुनाम	१६५	१५	
२३		वडा नं. ७ राउतेघरेली	४	१	
२४		वडा नं. ७ डाडरीबाइ	२५	४	
२५		वडा नं. ८ विस्कुम	८	१	
२६		वडा नं. ८ मालालुम	१०	८	
२७		वडा नं. ८ हौडी झिम्का	७	७	
२८		वडा नं. ८ मैबाड	२५	५	
२९		वडा नं. ८ फल्लेबासी	४		
३०		वडा नं. ८ घोरनेटी	१२	२	
३१		वडा नं. ८ भैसीलोटे	२०	२	
३२		वडा नं. ९ गहुँकन्द	७	२	
३३		वडा नं. ९ भेरीडाँडा	१०	१	
३४		वडा नं. ९ धुम्का	२	१	
३५		वडा नं. ९ सिमचौर स्याला	५५	५	
३६	वडा नं. ९ छहरा	७	२		
३७	वडा नं. ९ लुम्मा	१०	२		
३८	पुथा उत्तरगंगा	वडा नं. १ (मैकोट, पुसर, जुनाड, बारघर, कान्छीबार, कार्मा, दमाई, नयाँ, कोटडेरा, कालडुङ, धारा टोल)	४०९	८२	

डि.सं.

[Handwritten signatures and marks]

[Handwritten signatures and marks]

[Handwritten signatures and marks]

[Handwritten signatures and marks]

[Handwritten signatures and marks]

[Handwritten signatures and marks]

३९	वडा नं. २ (हादिबाड, तिज्याड, रल, हिम, गुइबाड, पेल्मा, झारलुड, यामाखार मगर, माधि दलित, जुनाडग टोल)		४९
४०	वडा नं. ३ (रन्मा, कामीडेरा, पेन्टबारे, घरबारे टोले बारे टोल)	१७२	५९
४१	वडा नं. ४ (धुन्मा, अर्जल, काँडा)	६८	४८
४२	वडा नं. ५ (काजरजंग, थाँकुर, हुकाम, फुलबाड, गर, रिसल्ला)	८०	५०
४३	वडा नं. ६ (मयाड, डिम्पुरा)	५५	३०
४४	वडा नं. ७ (जाड, खारखोला, खासिङ्ग)	२५	२०
४५	वडा नं. ८ (चारगाउँ, गुँड, अडडाउँ)	३०	१०
४६	वडा नं. ९ (खारावाड, पुनमचौतारा)	३५	१५
४७	वडा नं. १० घुम्लिबाड	६६	५०
४८	वडा नं. ११ (तुपाँ, दमचन)	६८	४०
४९	वडा नं. १२ (कोल, जाजरबाड, फल्लै)	३५	१०
५०	वडा नं. १३ पिपलटुड, खैरे, मृगभाल्ने, ओम्खा)	२७	१२
५१	वडा नं. १४ (काफलडाँडा, गोठबाड, पानीचौर)	३९	१०

४.४यस जिल्लामा हिमपात पूर्व तयारी तथा चिसोको प्रभाव न्यूनीकरणका लागि उपलब्ध मौज्जात सामग्रीहरू

क्र.सं.	निकाय	मौज्जात सामग्री	परिमाण	सामग्री रहेको स्थान	कैफियत
१.	सिस्ने गाउँपालिका	बेल्चा कम्बल त्रिपाल एक्साभेटर एम्बुलेन्स/शववहान टिपर डोरी किट बक्स	१० २० २० १ १/१ १ १० रोल ३	गाउँपालिका कार्यालय	
२.	भूमे गाउँपालिका	गैँटी कम्बल त्रिपाल एम्बुलेन्स टिपर रेनकोट गमबुट डोरी किट बक्स	५ २२ १४ १ १ २ ३० १०० मी. १	गाउँपालिका कार्यालय	
३.	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	गैँटी कम्बल त्रिपाल एम्बुलेन्स एक्साभेटर टेन्ट पन्जा किट बक्स	१२ १५ १५ १ २ ३ ५ ३	गाउँपालिका कार्यालय	
४.	नेपाली सेना, नरसिंह दल सुरक्षा गुल्म	पन्जा स्टेचर	५ सेट १	नेपाली सेना, नरसिंह दल गण सुरक्षा	

B/S.

Handwritten signatures and stamps at the bottom of the page, including a blue official stamp of the District Administration Office, Lumbini.

		हेडलाईट पिक सावेल गल डोरी	१० २ १ १०० मि.	गुल्ममा	
५.	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	बेल्चा गैँटी टेन्ट डोरी किट बक्स	१० ३ ३ ५ रोल १	जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा	
६	स.प्र.बल आश्रित गुल्म	गैँटी/पिक स्टेचर डोरी बेल्चा/सावेल किट बक्स	२०/२२ २ १००/१००मि. २०/२२ २	स.प्र.बल आश्रित गुल्ममा	
७	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा रुकुम पूर्व	कम्मल त्रिपाल न्यानो कपडा डेक्की डोरी पञ्जा चस्मा हिउँमा लगाउने	११५ थान १०० थान २० थान ४० थान २० रोल १० थान १० थान	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखामा	
८	स्वास्थ्य कार्यालय	टेन्ट औषधि	१ आवश्यकतानुसार	स्वास्थ्य कार्यालयमा	
९	रुकुमपूर्व अस्पताल	एम्बुलेन्स स्टेचर टेन्ट औषधि	१ ४ १ आवश्यकतानुसार	रुकुमपूर्व अस्पतालमा	

४.५यस जिल्लामा रहेका स्थानीय तहलाई हिमपातजन्य जोखिमको अवस्थाको आधारमा प्राथमिकीकरण

क्र.सं.	स्थानीय तह	विपद् प्रभावित प्राथमिकता क्रम	कै
१.	पुथा उत्तरगंगा गाउँपालिका	पहिलो	
२.	भूमे गाउँपालिका	दोस्रो	
३.	सिसने गाउँपालिका	तेस्रो	

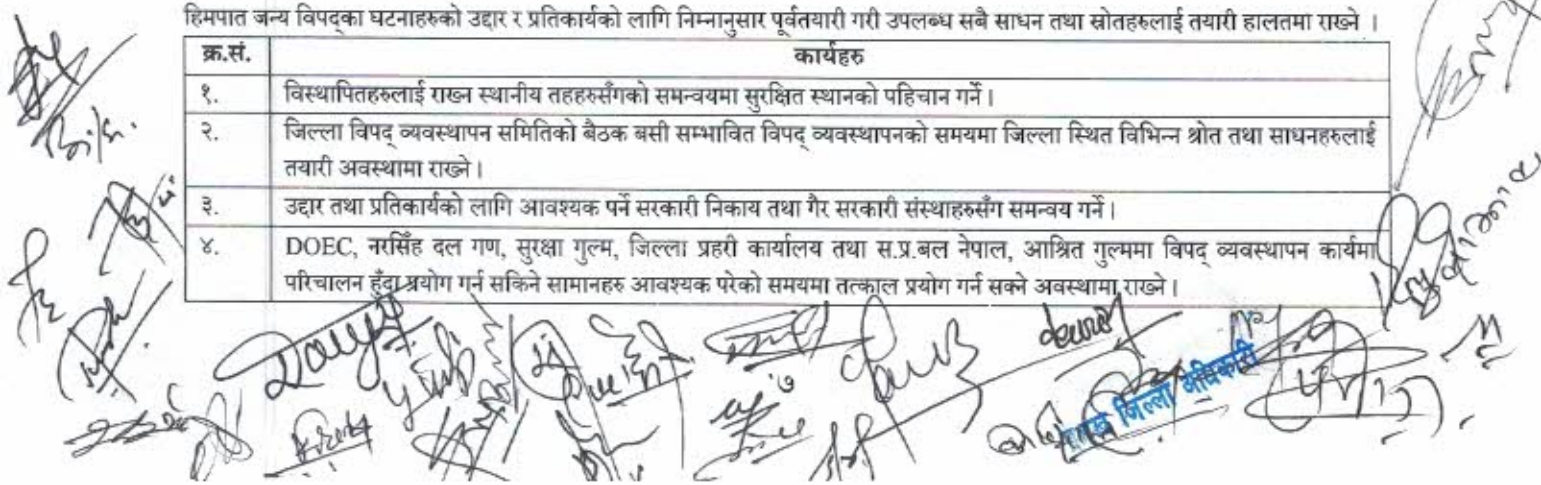
५. हिमपात जन्य विपद्को उद्धार, खोजी तथा प्रतिकार्य ३ चरणहरू

हिमपात जन्य विपद्का घटनाको उद्धार, खोजी तथा प्रतिकार्य ३ चरणमा पुरा गरिनेछ ।

चरण-५.१ तयारी

हिमपात जन्य विपद्का घटनाहरूको उद्धार र प्रतिकार्यको लागि निम्नानुसार पूर्वतयारी गरी उपलब्ध सबै साधन तथा स्रोतहरूलाई तयारी हालतमा राख्ने ।

क्र.सं.	कार्यहरू
१.	विस्थापितहरूलाई राख्न स्थानीय तहहरूसँगको समन्वयमा सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने ।
२.	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बसी सम्भावित विपद् व्यवस्थापनको समयमा जिल्ला स्थित विभिन्न स्रोत तथा साधनहरूलाई तयारी अवस्थामा राख्ने ।
३.	उद्धार तथा प्रतिकार्यको लागि आवश्यक पर्ने सरकारी निकाय तथा गैर सरकारी संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने ।
४.	DOEC, नरसिंह दल गण, सुरक्षा गुल्म, जिल्ला प्रहरी कार्यालय तथा स.प्र.बल नेपाल, आश्रित गुल्ममा विपद् व्यवस्थापन कार्यमा परिचालन हुँदा प्रयोग गर्न सकिने सामानहरू आवश्यक परेको समयमा तत्काल प्रयोग गर्न सक्ने अवस्थामा राख्ने ।

 The bottom of the page contains numerous handwritten signatures and official stamps. A prominent blue stamp reads "जिल्ला प्रशासन कार्यालय" (District Administration Office). Other signatures are in various colors and styles, some appearing to be official or authorized.

५.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सँग विपद्को समयमा राहत प्रदान गर्नको लागि सम्न्धित गर्ने।
६.	First Aid Kit सहित आवश्यक औषधीहरू तथा स्ट्रेचरहरू स्वास्थ्य सेवा कार्यालयले तयारी हालतमा राख्ने।
७.	अस्पताल तथा अन्य स्वास्थ्य संस्था सँग समन्वय गरी हिमपात तथा चिसोका कारण हुन सक्ने सम्भावित रोगहरूको उपचारका लागि आवश्यक स्वास्थ्यकर्मी तथा औषधी तयारी अवस्थामा राख्ने साथै रोग प्रतिरोधात्मकका उपायहरू समेत अवलम्बन गर्ने।
८.	विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरूको विवरण अध्यावधिक गर्ने।
९.	स्थानीय संचार माध्यमहरू-एफ.एम., पत्रपत्रिकाको माध्यमबाट सचेतनामूलक संदेश प्रसारण गर्ने
१०.	सम्भावित विपद् व्यवस्थापन समयमा यथाशिघ्र फौज परिचालन गरी Rapid Response गर्नको लागि कम्तीमा ३ दिनको राशन सहित निम्नानुसार फौज उद्धार तथा प्रतिकार्यको लागि तयारी अवस्थामा राख्ने। नेपाली सेना नरसिंह दल गण सुरक्षा गुल्मबाट १५ जना जिल्ला प्रहरी कार्यालयबाट ३० जना इलाकास्तरबाट १० जना र चौकीस्तरबाट ५ जना स.प्र.बल नेपाल, आश्रित गुल्मबाट १५ जना

चरण-५.२ खोज, उद्धार तथा प्रतिकार्य

हिमपात जन्य विपद्का घटना भएमा तत्काल जिल्ला प्रशासन कार्यालयले समन्वय गरी सुरक्षा निकाय तथा अन्य सम्बन्धित संघ/संस्थाका प्रतिनिधिहरू उद्धार तथा राहत वितरण कार्यमा निम्न अनुसार परिचालित हुने।

क्र.सं	कार्यहरू
१.	जिल्ला प्रशासन/जिल्ला प्रहरी कार्यालयले उद्धारमा खटिने सम्बन्धित निकायहरूलाई तत्काल खबर गर्ने।
२.	सबै गाउँपालिकाहरूले स्थानीय बासिन्दाहरूलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्नुपर्ने भएमा सो गर्ने। स्थानीय एफ.एम.रेडियोहरूलाई जानकारी गराउने। DEOC मा सूचना संकलन गर्ने।
३.	सुरक्षा निकायहरूमा तत्काल उद्धार सामग्री सहित परिचालित हुने।
४.	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी तथा सशस्त्र प्रहरी बलले घाइते तथा फसेका तथा जोखिममा रहेका व्यक्तिहरूलाई उद्धार गर्ने। सार्वजनिक तथा निजी सम्पत्तिको सुरक्षा गर्ने।
५.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, स्थानीय तह तथा नेपाल प्रहरीले क्षतिको विवरण संकलन गर्ने।
६.	नेपाली सेना, स्वास्थ्य सेवा कार्यालय, जिल्ला अस्पताल र नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका प्रतिनिधिहरूले तत्काल प्राथमिक उपचार प्रदान गर्ने। घाइते तथा स्वास्थ्य समस्या ग्रस्त व्यक्तिहरूलाई तत्काल उद्धार गरी जिल्ला अस्पताल वा नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुऱ्याउने। आवश्यकतानुसार जिल्ला प्रशासन कार्यालय तथा नेपाली सेनाले हेलिकप्टर माग गर्न पहल गर्ने।
७.	हिमपातजन्य विपद्को सूचना जुन निकायले पहिला पाउँछ त्यसले जिल्ला प्रशासन कार्यालय(DEOC) तथा नजिकको सुरक्षा निकाय तथा स्थानीय तहलाई जानकारी गराउने।
८.	घटनास्थलमा पुग्न एक दिनभन्दा बढी लाग्ने स्थानहरूमा विपद्को घटना भएमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले गृह मन्त्रालय मार्फत सुरक्षा निकायका तालिम प्राप्त जनशक्ति परिचालन गर्न हवाई साधन माग गर्ने।
९.	घटनास्थल नजिक रहेका प्रहरी चौकीतथा सुरक्षा निकायबाट उद्धारका लागि सुरक्षा कर्मीहरू परिचालित हुने र घटनाहरूको क्षतिको मुचुल्का बनाई विवरण तयार गर्ने।
१०.	सदरमुकामबाट टाढाको बस्तीहरूमा घटना घट्न गई सुरक्षा निकाय तथा गैर सरकारी संस्थाहरूका प्रतिनिधिहरू परिचालन भएको अवस्थामा संचार साधनको अभाव भएमा नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल तथा नेपाली सेनाका संचारका साधनहरू प्रयोग गरी घटनाको परिस्थिति बारेमा अवगत गराउने।

चरण-५.३ उद्धार तथा प्रतिकार्य पश्चातको कारवाही

जिल्लामा घटेका हिमपातजन्य विपद्को उद्धार तथा प्रतिकार्य समाप्त भए पश्चात निम्नानुसार कार्य गरिने छ।

क्र.सं.	कार्यहरू
१	सुरक्षा निकाय तथा सरकारी र गैर सरकारी संस्थाका प्रतिनिधिहरू आ-आफ्नो कार्यालय फिर्ता हुने।
२	जिल्ला प्रहरी कार्यालयले तयार गरेको मुचुल्काको आधारमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत गाउँपालिकाहरूले स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति मार्फत क्षतिको विवरण तयार गरी राहत तथा पुर्नस्थापनाको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति र अन्य सम्बन्धित निकायहरूलाई विवरण उपलब्ध गराउने।
३	विवरण प्राप्त भएपछि जिल्ला प्रशासन कार्यालयले राहत तथा पुर्नस्थापनाका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा पेश गरी निर्णयानुसार थप कारवाही अगाडि बढाउने।
४	विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठकमा घटनाको समिक्षा गरी थप गर्नुपर्ने तयारीको सम्बन्धमा राय सुझाव सहितको प्रस्ताव पारित गर्ने।

(Handwritten signatures and stamps are present below the table, including a blue stamp that reads "प्रमुख जिल्ला अधिकारी" and various other signatures in black ink.)